

Landbouw staat voor immense uitdaging

‘We moeten zelf onze koeien, varkens en kippen kunnen voeren’

Minister Carola Schouten van Landbouw (links) en haar Duitse collega Julia Kloeckner met twee Frau Antjes op de Grüne Woche in Berlijn.
foto EPA/CLEMENS BILAN

AAN DIRK VAN DER MEULEN

Landbouwminister Carola Schouten heeft de tongen losgemaakt met haar pleidooi voor een

kringlooplandbouw. Ook op de Grüne Woche in Berlijn, waar politici en agro-bestuurders jaarlijks bijeenkomen, woedt de discussie voort. „De overheid kan stimuleren, niet afdwingen.”

‘Lokaal waar het kan, internationaal waar het moet.’ Met die slogan presenteerde landbouwminister Carola Schouten (ChristenUnie) september vorig jaar haar landbouwvisie over de kringlooplandbouw. Volgens Schouten zijn met deze vorm van landbouw veel problemen integraal op te lossen: minder verspilling van grondstoffen en voedsel, minder uitstoot van broeikasgassen, minder milieuverontreiniging en meer biodiversiteit. Belangrijke voorwaarde: boeren moeten er een goede boterham mee kunnen verdienen.

Met haar visie oogstte ze veel lof, maar er was ook kritiek: te vaag, te weinig concreet. Gisteren meldde Schouten op de Grüne Woche in Berlijn, de grootste landbouwconsumentenbeurs in Europa, dat er achter de schermen hard gewerkt wordt aan een verdere uitwerking van de plannen. Deze hoopt ze in mei te presenteren.

Duidelijk is wel dat de Nederlandse landbouw voor een immense uitdaging staat. Volgens Ruud Tijssens van landbouwcoöperatie Agrifrim (omzet 2,1 miljard euro) bestaat het krachtvoer van onze koeien, varkens en kippen voor het overgrote deel uit niet-Nederlandse bestanddelen: circa 50 procent komt uit Europa, 40 procent uit Europa en slechts 10 procent uit Nederland. Als de Nederlandse landbouw uitsluitend met nationale kringlopen wil werken, zal dat enorme prijsconsequenties hebben, benadrukt Tijssens.

Het is volgens hem zinvoller om in eerste instantie een Europese kringloop te ambiëren en vervolgens een Noordwest-Europese. „Laten we alsjeblieft niet krampachtig kiezen voor een Nederlandse afbakening. Dat is ook maar een politieke grens.”

Tijssens stelt dat kringlooplandbouw alleen kans van slagen heeft als de markt ervoor wil betalen. „De overheid kan het stimuleren, maar niet afdwingen. Vanwege de spelregels van de wereldhandel (WTO) mag Nederland niet besluiten om de grens te sluiten voor soja en tarwe uit Noord- en Zuid-Amerika.”

Vormen van stimulering zijn volgens de Agrifirm-directeur de inzet van Europese landbouwsubsidies voor kringloopboeren en de financiering van teeltprogramma's om de productiviteit van Europese soja, veldbonen en lupines te verhogen om zodoende beter te kunnen concurreren met de soja van over de oceaan.

Tweede Kamerlid Laura Bromet (GroenLinks) vindt dat de landbouw juist wel de kringlopen tot Nederland moet beperken. „Want anders blijf je slepen met grondstoffen over te grote afstanden. Het uitgangspunt moet zijn dat we zelf onze koeien, varkens en kippen moeten kunnen voeren. De consequentie hiervan zal zijn dat we de veestapel zullen moeten inkrimpen.”

Binnen haar partij klinkt ook vaak de roep om de terugkeer van het aloude gemengde bedrijf met een vee- en akkerbouwtak die elkaars grondstoffen benutten. Bromet wil zo ver niet gaan, want dat zou melkveehouders in de veengebieden, waar akkerbouw niet mogelijk is, voor grote problemen plaatsen.

Kamerlid Tjeerd de Groot van coalitiepartij D66 vindt een keuze voor een Nederlandse dan wel Europese kringloop in dit stadium nog niet zo zin- nig.

„We zullen zien welke kant het op gaat. Wat ik wil is dat we de huidige werkwijze aanpakken. Nu gaat een derde van onze voedselgewassen verloren door verspilling, een derde gaat naar de dieren en slechts een derde komt in onze mond. Die verhoudingen zijn bizar. Ik vind dat we de verspilling moeten aanpakken en dat we onze dieren alleen mogen voeren met gras en de reststromen uit onze voedingsmiddelenindustrie.”

„De scheidslijn tussen een visie en een hallucinatie is vaak flinterdun”, merkt Kamerlid William Moorlag (PvdA) op. Volgens hem is het regeerakkoord in beton gegoten en zullen vooral CDA en VVD vasthouden aan het onderdeel dat de veestapel niet hoeft te krimpen. „Terwijl je er volgens mij niet aan ontkomt. Met de huidige dieraantallen in Nederland is een serieuze kringlooplandbouw niet mogelijk.”

Dit pessimisme is aan Kamerlid Arne Weverling (VVD) niet besteed. „De Nederlandse landbouw is een gigant wat betreft productie-efficiency. Waarom zouden we dan niet groot kunnen worden in grondstof-efficiency.”
